

Szürkéek és messiások

Beszélgetés Király Zoltánnal

— Zoli, alighanem mindkettőnk számára kellemetlen lenne, ha most egy hivatalos beszélgetés álcáját ölténénk fel, elvégre kollégák vagyunk, ugyanakkor mégis csak „hivatalosnak” kell lennem, hisz néhány dologban védendő illene magad...

— ...például miben?

— A munkásörökség megítélésének dolgában, hisz kijelentéseid sokaknak fájnak.

— Honnan tudod, hogy sokaknak?

— Ezt tapasztalom, halom, még olyanoktól is, akiknek nincs sok közük a fegyveres testülethez.

— És a másik oldal hangja is olyan erős?

— Kétségteljes. De nem a hangerő mérése az érdekes, hanem az, hogy a nagy zajban néhányan azt sem tudják, hogy mi ellen és miért tiltakoznak. Végül is mit állítasz?

— Azt, hogyha a diktatórikus szocializmusnak búcsút akarunk inteni, akkor meg kell válnunk a munkásörökségtől is. Azért, mert ez a diktatórikus eszközök legkeményebbike, a párt fegyveres testülete, mely nem szolgál kifejezetten honvédelmi célokat. Egy jogállamban, egy jól kiépített igazságszolgáltatási mechanizmusban és egy értéken mért belbiztonsági szervezetben egyszerűen nincs helye a munkásörökségnek.

— És az eltűnt emberek felkutatása, a közrend biztosítása...

— ...és a költségvetésből finanszírozott egyéb tevékenység. Azért azt is jó volna egyszer fölmeríni, hogy a termelésből kieső munkásörökséggel mennyi hiányt produkál a vállalatnál. Ezzel együtt azt is meg kellene vizsgálni, hogy a közrend védelmére valóságosan hány emberre van szükség. Ha kell húsz-ezer, akkor legyen ennyi hivatásos a munkásörökség közül, és dolgozzanak a közrendért.

— Ha a munkásörökség meg kívánna egy eszmecserére, elmennél?

— El, ha az nyilvános lenne, ha azon részt vennének a párt, az alternatív szervezetek képviselői, a sajtó és minden olyan szerv, amely érdekelt az ügyben. Nem vagyok ugyanis híve a zárt-körű kerekasztal-beszélgetéseknek, különösen nem ilyen kérdésben. En a nézetimet az országos nyilvánosság mérlegére tettem, tehát nem üzengettem és fenyegetőztem. Gondolataim megvitathatók, de csakis abban az esetben, ha visszacséréljük a fegyverek érveit az érvek fegyverére. De az érvek súlyát is csak a nyilvánosság mérheti meg.

— A lényegét elég sokan nem így élik meg, hanem azt mondják, hogy megtagadtad a múltadat, és ellene fordultál a párt fegyveres testületének.

— Tisztán kell látni, hogy ez elvi kérdés. A demokratikus szocializmusban egyetlen politikai erőnek sem lehet fegyveres testülete. Az, hogy a költségvetés terheit is csökkentené a munkásörökség felszámolása, lényegesen alacsonyabb szintű szempont ahhoz képest, hogy egy új társadalom önmaga jogbiztonságát hogyan képzei el.

— De te megítélsz a költségvetés parlamenti vitáján vettél elő a munkásörökséget.

— Mert a kormányzat is mindig ezzel az eszközzel revolvert. Azt mondják: „Uraim, ha önök így szavaznak, akkor nyolcmilliárd ukrin a kasszámból.” Ez költségvetési érv, függetlenül attól, hogy a gyermeknevelési költségeinek állami átvállalásáról vagy a zuhanó

értékű nyugdíjak kiegyenlítéséről van szó.

— Erről a revolvertől jut eszembe, hogyan éled át azt, hogy egyre erősödik néhány közegben a Király-ellenes hangulat?

— A demokratikus átalakulást ellenzők között nem csupán Király-ellenesség tapasztalható. A Parlamentben például, Pozsgayt hallgatva többen azt mondták: „Ha így beszél egy PB-tag, akkor kilépek a pártból.” Szóval van hangulat, és rengeteg értetlenség. Elsősorban azok között, akiknek fogalmuk sincs arról, hogy mit is kellene csinálni.

— Mit is kellene csinálni?

— Jogállamot.

— Tehát a politikát alá kell rendelni a jognak?

— Néhány területen igen, hisz a parlamenti törvényalkotás is a jog képzetkörébe tartozik, s jó néhány régi politikai gyakorlatot kellene a törvények szellemével fölcserélni.

— Az ideál ezek szerint az lenne, ha egyensúly alakulna ki a törvény és a politika világa között?

— Annál is inkább, mert a politika eddig befolyása alatt tartotta a jogot, a demokrácia viszont azt tételezi föl, hogy törvényes keretek között folyik a politizálás.

— Ennek a beszélgetésnek az az apropója, hogy egyik olvasónk, aki részt vett hét-fői képviselői beszámolóban, levélben fordult a Délmagyarországhoz. Freiburg László három kérdésre vár választ. Először: Király akarsz lenni vagy ösztöndíjas?

— Király Zoltán ösztöndíjas szeretnék lenni, hogy egy néhány hónapos tanulmányúton továbbképezsem magam újságíróként és képviselőként. Már fél éve nyilvánosságra hoztam, hogy Soros-ösztöndíjra pályáztam, és sokáig úgy tűnt, hogy le is mondom a képviselői mandátumomról. Mivel az ösztöndíj feltételei, illetve lehetőségeim megváltoztak, maradok képviselő, de várhatóan két ülésszakon nem tudok részt venni.

— Király akarsz lenni, vagy tanácselnök?

— Király.

— Király akarsz lenni, vagy köztársasági elnök?

— Megint csak Király.

— Gondolom eltűnődtél azon, hányféle értelmezése lesz angliai és amerikai utadnak: Király elmenekült, pihen a nehéz napokban, cserben hagyta híveit, lenézi alsóvárosi választóit, Királyt elűldözték, megvásárolták...

— ...pedig csak arról van szó, hogy szeretnék tisztességesen megtanulni angolul, és minél többet okulni a kulturált parlamenti életből.

— Amelyben?

— Amelyben például, ha megbírálnák a nyilvánosság előtt a tisztelt Ház szabályait rosszul alkalmazó fizetett alkalmazottat, akkor az nem személyében érzi magát sértettnek, hanem funkciójában megbírálnak, s ennek megfelelően egy kiadós vita után nemhogy visszaköszön, hanem még együtt is ebédel a bírálóival.

— Ha elmegy, legalább nyugalom lesz a Parlamentben.

— Ezt sokan mondják.

— Meg azt is, hogy vezér nélkül marad a párton kívüli frakció.

— Mindkettő túlzás.

— De azért elég rendszeresen belékényszerültél ebbe a vezérszerepbe. Vagy nem?

— Erre taksálnak, mert két és fél éve még valóban

egyedül voltam, de ma már amolyan akciófrakciók alakulnak, és keressük egymást, közösen kérünk föl szakértőket.

— Grósz és Pozsgay mögött „Az év reformere” versenyben a harmadik lettél, holott nem vagy politikus, csak egy egyszerű vidéki képviselő, egy körzeti stúdió szerkesztő-riportere, aki ráadásul fiatal ember. Szerinted minek köszönhető ez?

— A következetességnek.

— Ennek hála szóba jött, hogy köztársasági elnök leszel, sokan a városi tanács leendő elnökét látják benned, mások számára egy jövőbeni kormány minisztere vagy, sőt olykor tárca nélküli miniszternek mondanak. Markó Ivánnak eszébe jutott, hogy a balettjében te mondhatnád az emberi jogok passzusait, mint hiteles ember; ma tudad meg, hogy az újságíró-szövetség valamely vezetői posztjára jelölnek. Ez természetes?

— Egyáltalán nem. Tipikus példája annak, hogy ez a zárt, egyneműsége berendezkedett társadalom vagy a szürkéket termelő kontraszelektív, mint messiasz-csinálást ismeri.

— A tömegtájékoztató sem tud rajtad kívül mást kitalálni.

— Mégha túlzás is ez, de a lényegét kifejezi, hisz a kollégáink sem mondhatták el nagyon sokáig a magukét, ezért velem „adatták el” sokszor a nézeteiket. Amik ráadásul egyáltalán nem újak, de évtizedekig közölhetetlenek voltak.

— Jövőre pártkongresszus lesz. Fellebbezhetsz.

— En már megtettem a kizárásomkor.

— Tehát vissza akarsz kerülni az MSZMP-be?

— Nem erről van szó, hanem arról, hogy egy új vizsgálatnak ki kell derítenie: koncepciók eljárás áldozatai lettünk-e vagy sem? Ha igen, akkor azokat kell kizárni, akik a meghurcoltatásunkat végrehajtották.

— Vagyis a KEB érintett tagjait ki kell zárni?

— Ez lenne a logikus. Hisz miért épp nekem kell velük egy fedél alatt lennem? Ez egy újabb elvi kérdés.

— Amire azt fogják mondani, hogy Király feltételeket szab.

— Ha ez feltétel, akkor vállalom.

— Másfél éve a bölcsészkaron háromszáz egyetemista előtt azt kérdeztem tőled: „kommunistának tartod-e magad? Akkor igennel válaszoltál. És most?”

— Mivel más is, aki a szocializmus ellen van minden cselekedetével, ezt mondja, én azt állítom magamról: reformkommunista vagyok. Ez a megkülönböztetés szükséges, mert én nem akarom fönttartani ezt a diktatórikus tákolmányt.

Dlusztus Imre

Áfészek az alapítványért

Eddig 600 ezer forint gyűlt össze azon a külön számlán, amelyre a fogyasztási szövetkezetek tagjai és alkalmazottai fizettek be összegeket. „A rák ellen, az emberért!” elnevezésű alapítvány javára. A „Szövetkezet” című hetilap szerkesztőségének múlt évi felhívására az áfészek, takaré- és lakásszövetkezetek kollektívái, szocialista brigádok, ipari üzemek dolgozói, üzletek, áruházak alkalmazottai gyűjtöttek pénzt, s fizetik be a Dorog és Vidéke Takarékszövetkezetnél kezelt számlára. A befolyt

A városi párt-végrehajtóbizottság megtárgyalta és elemezte a városi tanácsnál működő pártbizottság munkáját, s ez alapján a következőket alapította meg.

Az elmúlt évben a város lakossága, közvéleménye részéről rendkívül megnőtt az érdeklődés a tanács hatósági munkája, a tanács testületek lakossági kapcsolata, a gazdasági és társadalmi szervezetekkel fennálló viszonya iránt. Ezzel párhuzamosan nőtt a tanács dolgozóival szembeni elvárás. Néhány területen (lakásgazdálkodás, kultúra, oktatás, egészségügy) a kieleződő ellentmondásokra eddig nem tapasztalt élnésséggel reagáltak a legkülönbözőbb társadalmi rétegek, csoportok, szervezetek és személyek. A tanács munkával szembeni felfokozott politikai és társadalmi reagálás új helyzetet teremtett.

A városi párt-végrehajtóbizottság pozitívnak értékelte a tanács pártbizottságának azon tevékenységét, amelynek eredményeként a kialakult nehéz helyzetben is biztosítani tudták a tanács munkafolyamatosságát, az időszaki problémák operatív megoldását, sőt munkájuk további korszerűsítése érdekében is kezdeményező lépéseket tettek.

Mindezek mellett a városi párt-végrehajtóbizottság megállapította, hogy a tanácsnál dolgozó pártkolektíva nem tudott olyan politikai erővé válni,

Az MSZMP Szeged Városi Végrehajtó Bizottságának állásfoglalása

amely a korábbi évek politikai és tanácsai gyakorlatát lényegesen befolyásolni képes. Elfogadták a felsőbb irányítás tévedhetetlenségét, eleve kilátástalannak ítélték a jogszabályok bírálatát, kevés kezdeményezést tettek a bürokratikus elemek kiiktatására. Kaderpolitikai munkájuk gyengeségének is betudható, hogy vezetői és munkatársak nem képzettségüknek megfelelő munkaterületen dolgoztak, és többen eltávolodtak az apparátusból. Az ismertté vált vezetői és dolgozói etikai mulasztásokkal kapcsolatban nem tettek eleget jelzési kötelezettségeiknek.

A felsoroltak figyelembevételével a városi párt-végrehajtóbizottság a következő tennivalókat ajánlja a tanácsnál dolgozó kommunista figyelmébe. A jövőben következetesen szerezzenek eredményt a kor szellemének megfelelő komplex vezetői követelményeknek a káderek kiválasztásánál, az utánpótlás nevelésénél. Kapjon nagyobb hangsúlyt a szakmai felkészültség, a kreativitás, és legyen alapkövetelmény az erkölcsi tisztaság. Lépjenek fel kezdeményezően a tanács munkabürokratikus ele-

meinek kiiktatása érdekében, a szolgáltató jellegű államigazgatási munka megszervezésében, a szervezeti és technikai korszerűsítés feltételeinek megteremtésében.

Hisszük, hogy a feladatok megvalósításával, valamint az állampolgárokkal, a politikai, társadalmi szervekkel és gazdasági egységekkel kialakított jobb kapcsolatokkal hozzájárulhatnak a tanácssal szemben megingott bizalom helyreállításához. Erősíthetik a társadalmi összefogást városunk érdekében.

A jövő feladatai megkövetelik, hogy a tanács testület szélesebb társadalmi alapokra helyezve végezze munkáját. A városi párt-végrehajtóbizottság szorgalmazza, hogy többes jelöléssel, a jelölés széles körű nyilvánosságával mielőbb kerüljön sor a városi tanács végrehajtó bizottságának és a tanácselnök megválasztására. E tisztségekbe olyan tanács-tagokat válasszanak, akik a szakmai munka koncepciójának irányítására alkalmasak, erkölcsileg, politikailag feddhetetlenek; akik garanciát jelentenek a tiszta közelet megteremtésére. Ezt az elvet az elkövetkezendő választások során is követendőknek tekintik a városi párt-végrehajtóbizottság, és javasolja az ezzel összefüggő stratégiai kérdések átgondolását, kidolgozását.

MSZMP Szeged Városi Végrehajtó Bizottsága

Csak a belvárosiak érdeke?

Kábeltévé és városi tévé

A városi televízió rendszeres heti műsoraival idestova beépült Szeged kommunikációs rendszerébe — jól tudja ezt minden polgár, aki az Északi városrész, Rókus vagy Makkosház tizezer lakásában lakik. Azok viszont, akik nem foghatják adásait, meglehetősen táncdalosnak, amikor Szeged idején költségvetésében a kábeltélevízió fejlesztésére szolgáló pénzügyi sorsáról alkotnak véleményt. A kábeltévé és a városi televízió fogalma ugyanis sokakban összemosódik — pedig lényeges különbség van a kettő között. Nézzük az elsőt: mit takar a kábeltévé kifejezés?

Különösen a Belvárosban lakók tudják, hogy Szegeden — mivel a város sík területen fekszik — rossz a televíziós vétel. A kisebb-nagyobb épületek árnyékolják egymást, és nincs lehetőség arra, hogy a zavaró hatásokat kiszűrjék. Illetve van egy — és ez a kábeltévé — a postaépület tetején elhelyezett antenna jeleinek vezetékes továbbítása azt eredményezi, hogy a vételt többé semmi nem zavarja. Ráadásul, amikor újabb és újabb műholdak kerülnek az égre, az adásaik vételére alkalmas pa-

rabolaantennákból csupán egyet kell felszerelni, s a kábeltévé rendszer közvetítésével máris több tízezer lakos élvezheti a külföldi adásokat, így tehát nem kell mélyre nyúlni a zsebbe, hogy angol, francia vagy német nyelvű adók képe megjelenjen a televíziós képernyőn.

Amikor a szegedi Belváros „bekábelezését” szolgáló fejlesztéseket tervezik, akkor elsősorban az ott lakó 25-30 ezer embernek — köztük sok nyugdíjasnak — a televízióáshoz való elemi jogát, igényének kielégítését szolgálják. Ezen a környéken ugyanis elvételre akad nagyközösségi rendszer, s az egyéni antennákkal a magyar TV1 és TV2 műsorán kívül alig-alig foghatnak más adókat.

Az elkészült tervek alapján a szegedi kábeltévé rendszer a város nagy részét behálózna a Marostói városrészről Tarjánig, Felsővárostól Újszegedig — s ennek a tervnek 1989-ben a belvárosiak, a felsővárosiak és a rókusiak látnak hasznát. Ha viszont az ehhez csatlakozó lakossági hozzájárulás megfelelő arányú, akkor esetleg még Odesszába is „átmehetne a kábel” — rajta a két magyar műsor, Belgrád, Újvidék, Zágráb adása, a Sky, a Super Chanel, a francia TV-5 és a szovjet műhold programja.

Ha a tanács a gazdálkodási terv tárgyalásakor elutasítja a tervező elképzelését, sem a belvárosi fejlesztés, sem a program további része nem valósulhat meg... Ennyit a kábeltévé, s most lássuk, miért más a városi televízió!

A kábeltévé rendszer lehetséges 20 csatornájának csupán egyikén „sugároz” a Szegedi Városi Televízió stúdiója. Jelenleg heti egy órát. Azért nem többet, mert például élő sport-, színházi — vagy „tanácsulási” közvetítések csak akkor tűz-

het műsorára, ha a kábeltévé rendszer eléri a Szeged SC-stadiont, a színházat, vagy a sportcsarnokot. És azért nem többet, mert a műsor-készítés fedezésére szolgáló reklámbevételeit csak akkor növelheti, ha a reklámozók tudják: közlendőjük a város nagyobbik részében is eljut a nézőkhöz.

A VTV ugyanis már jelenleg is jelentős működési bevételt produkál. Tanács támogatása a város hasonló intézményeihez hasonlóan viszonylag csekély. Ebben az értelemben pedig a kábeltévé bővítése nem csak az égi és földi televíziós adók elterjesztését szolgálja, hanem a város mindennapi életéről szóló tudósításoknak, ismeretterjesztő, kulturális programoknak, politikai-társadalmi fórumoknak a közreadását is.

A város egészét behálózó kábeltévé rendszer működtetését gazdaságilag mielőbb önállóvá kell szervezni, de ez csak akkor lehetséges, ha azok a fejlesztések, amelyek 1987–88-ban elkezdődtek, nem maradnak torzóként befejezetlenek, mint egy olyan hid, amely 2-szer 2 sáv szélességben lendül el az egyik partról, ám a túlsó partra egyelőre csak keskeny, gyalogpályá érkezik át.

Miként azt a Népszabadság január 17-i számának olvasói is megtudhatták: valószínűleg kibővített pénzek bizonyultak a magánosok, kisközösségek eddig telepített műholdvevő antennái a szatellit változásai miatt, s kevés hazánkban a 20 csatorna továbbítására alkalmas kábeltévérendszer. Nos, a szegedi éppen ilyen csatornaszámú, és parabolaantennáit is gyorsan átalíthatók az új műholdakra.

Az pedig tudjuk: mind tömegesebb az igény a műholdadások vételére.

Pavlovits Miklós a VTV vezetője